

זהו סיפור שלא ייאמן:

פרשה המטילה אור

מחריד על הצורה

שבה נקבע גורל המדינה

זוהי בדיחה לאינורמלית. מאותן בדיחות שאפי שר לומר עליהן: "צחוק, צחוק — אבל..."
...אבל כמה אלפי צעירים שילמדו עבודה כי חייהם.

משה דיין, כך אנו למדים מן העיתונות, נאם עוד נאום אחד באמריקה. בנאום הזה אמר כי אינו מייחס חשיבות רבה להסדר-ביניים עם מצריים. מפני שלדעתו פתירת תעלת-סואץ ושיקום עריה-תעלה הם ערובות טובות יותר לאיחידוש המלחמה.

כלומר: פתיחת תעלת-סואץ ושיקום עריה-תעלה מביטחים את ביטחונה ושלומה של ישראל יותר מאשר הסכמים חתומים והישגים דיפלומטיים.

כזה בא מפיו של משה דיין, זה מצחיק מאד.

איני מתכוון לעצם הבדיחה שבנאומו דיין. הוא מור

1969: משה דיין מסתכל בבתי-הזיקוק הנוערים של העיר סואץ

גורל הינה בסנוורים

ראוייה לעטו של סופר בעל חוש דרמאטי. דיין בא בדיקה לקנטרה. הוא ראה במיקרה את הספינות המצרות הוא אמר מה שאמר במיקרה, כתוצאה של מצב-רוח ריגעי, אולי כדי לעשות רושם על סמליית הקצינים והנערות שהיו במקום. המצביא הגאון בפעולה — זורק מבט, מסיק מסקנות, קובע הלכה. הוליווד על גדת התעלה. כאשר הלכו האישים לדרכסם, החל תהליך שאי-אפשר היה עוד לעצרו.

דגלים על סירות-גומי

ל מפקדת הטיבה 7, שישבה או ברפידים, לא היה זמן רב להכין את ביצוע המשימה. הכל נעשה בחיפזון. המיבצע זכה בתואר מיבצע-ברק. הסירות שנועדו לקבוע את הנוכחות הישראלית על מימי התעלה היו מצויות בחיפה. תוך דקות יצאה הפקודה להעבירן לקנטרה. בדרך היבשה. היו אלה סירות גומי של חיל-הים. הן הגיעו לקנטרה לפנות בוקר. כדי לקדם פני תגובה מצרית אפשרית, הציבה החד-טיבה 18 נקודות לאורך התעלה, מן היסדה-תיכון בצפון (במקום שבו קם לאחר-מכן מעוז בודפשט) ועד לראס-מסלה בחוף מפרץ-סואץ (לאחר-מכן מעוז אגרוסית). בכל נקודה היו שניים-שלושה חיילים, על קרהמים ממש. היו אלה אנשי חרמ"ש, שהתחפרו בשעות הלילה. מאחור, במרחק של שניים עד שמונה קילומטרים, הוצבו כוחות כדי להגן עליהם.

(המשך בעמוד 26)

מאת אורי אבנרי

ברילב, מפקד החטיבה שהחזיקה או בקו וכמה קצינים זוטרים. משה דיין העיף מבט בתעלה. הרים את המישקפת וסקר את המתרחש על פני המים. לעינו נתגלה מראה שיגרתי. בתעלה, בצד המצרי, שטו ספינות-מנוע, שהיו בילו מיטענים ונוסעים. החיים שקפו לאורך התעלה. הדי תעלה היתה, אמנם, סתומה לאוניות גדולות, אך ספינות קטנות יכלו לנוע בה. הן שירתו את הקשר הפנימי בין ערי התעלה וכפריה.

ברבמקום, השמיע משה דיין פסוק נחרץ: "או ששנינו נשוי בתעלה, או שאף אחד לא ישוּב בה!" חיים ברילב הופתע. "אין פקודה להוריד סירות לים", אמר. "לדין לא היו בעיות." "הנה, יש!" השיב. ברילב פנה אל מפקד חטיבה 7 — החטיבה שתפסה זמן קצר לפני כן את הקו. "אם יש פקודה, האם אפשר לבצע אותה הלילה?" שאל.

המפקד, שהתפאר תמיד ביכולתו לפעול במהירות ובהחלטיות, השיב: "כן!" כל זה ארך כמה דקות. ככמה דקות ארה נקבעה ההיסטוריה לכמה שנים, אולי לדור שנים. אבל איש לא היה מודע לכך.

לפני שנעקוב אחרי התוצאות של אותן דקות, עלינו לעמוד על המיקריות של המעמד כולו — מיקריות שהיתה

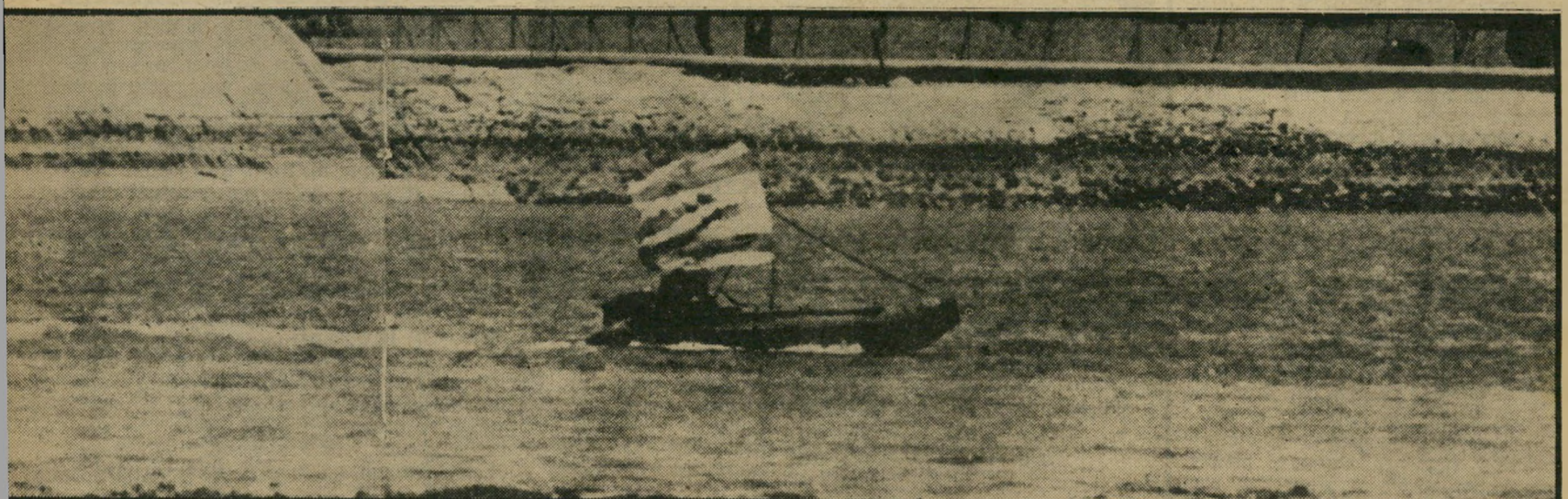
פיע עתה, כימעט מדיינים, בהרצאות מיסחריות, שתמור רתן הוא גובה לפחות 5000 דולר — שהם 30 אלף לירות ישראליות. האיש הזה, שהיה כישלון מונומנטלי בתפקיד שרי-הביטחון, ושמדי חוסר-כישורו בענייני צבא ומדיניות נחשפים עתה יותר ויותר, גובה מחיר כה מפולפל תמורת נאומים דווקא על אותם נושאים שאי-הבנתו בהם כבר הפכה עובדה היסטורית. הוא נואם במצח נחושה, מישוה משלם, מישוה מדוות, מישוה משדר, מישוה מדפיס. אכן, בדיחה. אבל זוהי רק הלצה שולית. הבדיחה האמיתית — ואזי לבדיחות שמאזה! — פמונה בכריזם עצמם.

כדי להסביר אותה, עלי לגלות כמה עובדות היסטוריות, שגשארן גנוזות עד עצם היום הזה. אני מפרסם אותן כאן לא רק בתור שירות להיסטוריונים, אלא גם כדי להסיק מהן לקחים לגבי ההווה והעתיד.

הוליווד בקנטרה

ב יום ה'טז ביוני 1967, שלוש-יודשלושה ימים אחרי תום מלחמת ששת-הימים, נפגשו כמה אישים על גדת תעלת-סואץ. איש מהם לא ניתח או שזהו מעמד היסודי. לכל הנוכחים היתה זו פגישה שיגרתיית לגמרי.

שרי-הביטחון האגדי, משה דיין, ערך סיור בחזית התעלה והגיע לקנטרה. עימו נמצא סגן הרמטכ"ל, חיים

14 ביולי 1967: דגל ישראל על סירת גומי בתעלת סואץ, ביום הראשון של המיבצע ברק